

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 28. 5. 2014
COM(2014) 299 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**Výročná správa o rokovaníach, ktoré Komisia viedla v oblasti vývozných úverov, v
zmysle nariadenia (EÚ) č. 1233/2011**

1. Úvod:

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1233/2011 zo 16. novembra 2011 o uplatňovaní určitých usmernení v oblasti štátom podporovaných vývozných úverov a o zrušení rozhodnutí Rady 2001/76 ES a 2001/77/ES¹ vo svojej prílohe I predpokladá, že Európska komisia „ak má oprávnenie rokovať na rozličných fórach medzinárodnej spolupráce, v súlade so svojimi právomocami predloží Európskemu parlamentu výročnú správu o uskutočnených rokovaniach, s cieľom zaviesť globálne normy v oblasti štátom podporovaných vývozných úverov“.

Táto správa sa týka obdobia od marca 2013 do marca 2014.

2. Hlavný vývoj v oblasti vývozných úverov v roku 2013:

Väčšina rokovaní Komisie v tejto politickej oblasti sa tradične odohráva v rámci Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD), ktorá zatiaľ zostáva jediným medzinárodným orgánom, ktorý vypracoval podrobné technické pravidlá pre vývozné úvery. Európska komisia v rámci svojej zodpovednosti viesť obchodné rokovania zastupuje EÚ na všetkých rokovaniach týkajúcich sa **dohody OECD o štátom podporovaných vývozných úveroch**² a jej **sektorových dohovoroch** (ktoré pokrývajú osobitné pravidlá financovania konkrétnych priemyselných odvetví), a to:

- sektorový dohovor o vývozných úveroch na lode
- sektorový dohovor o vývozných úveroch na jadrové elektrárne
- sektorový dohovor o vývozných úveroch na civilné lietadlá
- sektorový dohovor o vývozných úveroch na projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, zmiernovania zmeny klímy a vodného hospodárstva

Rokovania v rámci OECD pokračujú, pričom počas sledovaného obdobia viedli okrem iného k prijatiu nového sektorového dohovoru o vývozných úveroch pre železničnú infraštruktúru a k rozhovoru o rozšírení pôsobnosti sektorového dohovoru na projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, zmiernovania zmeny klímy a vodného hospodárstva (podrobnosti pozri v časti 4).

Dohoda OECD je vo všeobecnosti účinná pri zabezpečovaní rovnakých podmienok pre všetky programy jej účastníkov týkajúce sa vývozných úverov. Hlavní, rýchlo sa objavujúci poskytovatelia vývozných úverov ako sú Čína, India či Brazília³, však nie sú zmluvnými stranami dohody.

Založenie medzinárodnej pracovnej skupiny pre vývozné úvery – ku ktorému došlo na základe spoločnej iniciatívy prezidenta Obamu a vtedajšieho podpredsedu vlády Xi Jinpinga vo februári 2012 – vytvorilo strategickú príležitosť pre účastníkov OECD aj pre ďalších

¹ Ú. v. EÚ L 326, 8.12.2011, s. 45.

² „Dohoda“ je „džentlmenskou dohodou medzi EÚ, Spojenými štátmi, Kanadou, Japonskom, Kóreou, Nórskom, Švajčiarskom, Novým Zélandom a Austráliou, ktorá existuje od roku 1978 a jej hlavným cieľom je zabezpečiť rovnaké podmienky pre programy pre vývozné úvery jej účastníkov. Dohoda a jej následné zmeny sa pravidelne prenášajú do právnych predpisov EÚ.

³ Zvláštnym prípadom je Brazília, ktorá je len účastníkom sektorového dohovoru o civilných lietadlách, ale nejavi záujem pripojiť sa k všeobecnej dohode ako takej.

účastníkov, ktorí nie sú členmi tejto organizácie, spolupracovať na novom súbore odborov v oblasti vývozných úverov v úplne novom prostredí. Európska únia preto plne podporuje medzinárodnú pracovnú skupinu od začiatku procesu. V roku 2013 bola medzinárodná pracovná skupina aj naďalej hlavnou prioritou a príslušné činnosti mali ešte väčší podiel na práci EÚ v oblasti vývozných úverov ako v roku 2012 (podrobnosti pozri v časti 3).

3. Medzinárodná pracovná skupina pre vývozné úvery:

Treba pripomenúť, že na začiatku sa všetci **18 „hlavní poskytovatelia vývozných úverov“** vyzvali, aby sa pripojili k novej **medzinárodnej pracovnej skupine pre vývozné úvery**: všetci 9 účastníci dohody OECD o štátom podporovaných vývozných úveroch (EÚ, USA, Kanada, Japonsko, Kórea, Nórsko, Švajčiarsko, Austrália a Nový Zéland), ako aj Čína, Brazília, Juhoafrická republika, Ruská federácia, India, Indonézia, Malajzia, Turecko a Izrael. Dohodlo sa, že **riadiaca skupina** – tvorená USA, EÚ, Čínou a Brazíliou – sa bude stretávať pred plenárnymi zasadnutiami medzinárodnej pracovnej skupiny. Medzinárodná pracovná skupina nemá stáleho predsedu, sekretariát ani miesto zasadania. Zasadnutia organizujú striedavo jednotliví členovia riadiacej skupiny.

Ako sa uvádza v predchádzajúcej správe Komisie, počiatočná diskusia na **prvom oficiálnom stretnutí medzinárodnej pracovnej skupiny** (ktoré sa uskutočnilo vo Washingtone v **novembri 2012**) nebola jednoduchá. Väčšina účastníkov medzinárodnej pracovnej skupiny sa chcela okamžite zamerať na všeobecné horizontálne pravidlá platné pre všetky vývozné úvery. Čína však trvala na „**sektorovom prístupe**“, t. j. na tom, že by sa medzinárodná pracovná skupina mala najskôr zaoberať postupmi pre vývozné úvery v konkrétnych priemyselných odvetviach a až v druhej fáze by sa mala zamerať na horizontálne pravidlá. Kým zásadu sektorového prístupu ako takú nakoniec medzinárodná pracovná skupina ako svoju pracovnú metódu prijala, výber sektora/sektorov, ktoré je potrebné preskúmať sa ukázal ako sporný: Čína trvala na sektore lodí, hoci bolo známe, že USA a niekoľko ďalších členov medzinárodnej pracovnej skupiny nevyvíjajú v tomto sektore v oblasti vývozných úverov žiadnu činnosť. Návrhy na určenie minimálne jedného ďalšieho sektora (tak, aby sa mohli aktívne zapojiť všetci členovia medzinárodnej pracovnej skupiny) neboli okamžite úspešné.

S cieľom nájsť východisko z tejto patovej situácie, **delegácia EÚ** navrhla, že usporiada **neoficiálne zasadnutie**, na ktorom by delegácie mohli pokračovať v diskusii na odbornej úrovni. Toto zasadnutie, ktoré sa konalo v **marci 2013** v Berlíne, malo mimoriadne pozitívny vplyv na pracovné prostredie v medzinárodnej pracovnej skupine (jednotliví účastníci konštruktívnym spôsobom diskutovali o svojich technických skúsenostiach v rôznych priemyselných odvetviach). Na **druhom oficiálnom stretnutí medzinárodnej pracovnej skupiny**, ktoré usporiadala **Čína v máji 2013** v Pekingu, sa následne podarilo dohodnúť na druhom sektore – zdravotnícke vybavenie. Aj keď sa zdravotnícke vybavenie obvyčajne nepovažuje za sektor, v ktorom by mali vývozné úvery významnú úlohu, nedostatok postupov týkajúcich sa špecializovaných vývozných úverov v tomto sektore znamená, že je tento sektor vhodný pre diskusie o všeobecných horizontálnych pravidlách. Čínska delegácia opakovane uznala, že sektorový prístup by nemal viesť k oficiálnemu uzavretiu sektorových dohovorov (aké existujú napríklad v rámci dohody OECD), ale že medzinárodná pracovná skupina by mala pristúpiť k horizontálnym rokovaniam hneď, ako dosiahnu diskusie venované lodiam a zdravotníckemu vybaveniu dostatočné výsledky.

Tretie oficiálne stretnutie zorganizovala EÚ v Bruseli v **septembri 2013**. EÚ predložila podrobný technický diskusný dokument zameraný na také základné problémy, ako sú potenciálne celkové ciele procesu medzinárodnej pracovnej skupiny, ako aj úloha diskusií o lodiach a zdravotníckom vybavení ako stavebných prvkoch budúcej horizontálnej dohody týkajúcej sa vývozných úverov. Okrem toho sa v predložennom dokumente rozpracovali podrobné úvahy a otázky pre účastníkov medzinárodnej pracovnej skupiny o tom, ako vymedziť rozsah diskusií (t. j. ako vymedziť dva dotknuté hospodárske sektory, ako vymedziť mechanizmy štátnej podpory, na ktoré by sa mali uplatňovať nové usmernenia) a ako riešiť konkrétne aspekty, ktoré sa netýkajú cien (napríklad platby vopred, maximálna a minimálna dĺžka úveru, postup splácania a bezpečnostné balíčky), ako aj prvky vývozných úverových transakcií týkajúce sa cien (základné úverové sadzby, riziková úverová prirážka a poplatky). Tento príspevok prijali ostatní účastníci medzinárodnej pracovnej skupiny pozitívne a na plenárnom zasadnutí prebehla veľmi prínosná diskusia. Uskutočnili sa aj mnohé vysoko kvalitné prezentácie, a to najmä od ostatných účastníkov, ale aj účastníci, ktorí nie sú členmi OECD, ako napríklad Čína, sa aktívne zapojili do diskusií. Stretnutie v Bruseli znamenalo vo všeobecnosti jasný krok vpred, rovnako ako začiatok skutočných technických diskusií v rámci skupiny.

Štvrté oficiálne stretnutie zorganizovala Brazília v meste Brazília v **januári 2014**. Diskusie o dvoch sektoroch pokračovali (stále na základe písomných odpovedí na otázky uvedených v diskusnom dokumente EÚ predložennom na treťom stretnutí medzinárodnej pracovnej skupiny). Dospelo sa k záveru, že medzinárodná pracovná skupina sa posunie od fázy výmeny informácií o súčasných postupoch v oblasti vývozných úverov k špecifickejšej diskusii založenej na textoch (t. j. delegácie by predložili dokumenty s konkrétnymi návrhmi spôsobov financovania týchto dvoch sektorov s cieľom umožniť konkrétnejšiu diskusiu). Tento prístup sa uplatní na **piatom oficiálnom stretnutí medzinárodnej pracovnej skupiny**, ktorú usporiadajú Spojené štáty vo **Washington** v **dňoch 20. – 22. mája 2014**.

Ak by sme mali načrtnúť **predbežnú bilanciu** týkajúcu sa **priebehu činnosti medzinárodnej pracovnej skupiny v tejto fáze**, výsledok by nebol jednotný:

Pokiaľ ide o pozitíva, je treba zdôrazniť, že už samotné úspešné zriadenie a pokračujúca činnosť takéhoto fóra, na ktorom sa pravidelne stretávajú poskytovatelia vývozných úverov, ktorí sú členmi OECD a aj tí, ktorí členmi OECD nie sú, predstavuje významný úspech. Je potrebné mať na pamäti, že všetky predchádzajúce snahy najmä o zapojenie Číny do podobných rozhovorov na bilaterálnej alebo multilaterálnej úrovni, boli neúspešné. Pokiaľ ide o najväčších poskytovateľov vývozných úverov, ktorí nie sú členmi OECD, sa do procesu oficiálne nezapojila iba India, ale zúčastnila sa štvrtého stretnutia ako pozorovateľ.

Hoci EÚ nepatrí k priamym iniciátorom tohto procesu, presadila sa ako významný aktér, pričom zorganizovala dve úspešné stretnutia a poskytla mnoho významných príspevkov a dokument, ktorý ako sa zdá stále formuje diskusiu medzinárodnej pracovnej skupiny.

Skutočným problémom v tejto fáze je však skutočnosť, že činnosti medzinárodnej pracovnej skupiny v súčasnosti riadia jej účastníci, ktorí sú členmi OECD. S výnimkou Juhoafrickej republiky a Turecka, ktorí nie sú členmi OECD, sú mnohí účastníci pomerne opatrní, pokiaľ ide o aktívne príspevky (napr. prezentácie). Písomné dokumenty doteraz takmer výlučne poskytli účastníci, ktorí sú členmi OECD.

Stretnutia, ktoré sa uskutočnia v roku 2014, budú určite rozhodujúce pre posúdenie toho, či sú všetci členovia medzinárodnej pracovnej skupiny skutočne zapojení do jej činnosti a či je pravdepodobné, že táto činnosť presiahne rámec predbežných rozhovorov. V prípade, že bude pravdepodobné, že medzinárodná pracovná skupina vstúpi do fázy formálnych rokovaní, bude sa Komisia usilovať o potrebné povolenia v súlade so zmluvami.

4. Vývoj v OECD počas sledovaného obdobia:

Účastníci dohody OECD zakončili v novembri 2013 dvojročné rokovania **sektorového dohovoru o vývozných úveroch pre projekty železničnej infraštruktúry**. Tento dohovor, ktorý bol veľkou ambíciou EÚ, stanovuje niektoré osobitné podmienky financovania vývozu prostriedkov železničnej infraštruktúry, ktoré sú nevyhnutné pre prevádzku vlakov, vrátane železničnej kontroly, elektrifikácie, koľajníc, železničných koľajových vozidiel a súvisiacich stavebných prác. Sektorový dohovor o vývozných úveroch pre projekty železničnej infraštruktúry počíta v prípade týchto transakcií s vývoznými úvermi s predĺženými lehotami splatnosti⁴, pričom rozlišuje medzi vývozom do krajín OECD s vysokými príjmami (pre ktoré je maximálna lehota splatnosti 12 rokov) a vývozom do všetkých ostatných krajín (pre ktoré je maximálna lehota splatnosti 14 rokov), ako aj určitou flexibilitou, pokiaľ ide o profil splácania. Na dosiahnutie tohto dohovoru však bolo nutné uskutočniť niekoľko ústupkov a zohľadniť tak obavy z toho, že sa zníži dostupné súkromné trhové financovanie týkajúce sa krajín OECD s vysokými príjmami. Vývozné úvery do týchto krajín založené na sektorovom dohovore o vývozných úveroch pre projekty železničnej infraštruktúry sa musia dopredu oznámiť ostatným účastníkom OECD (vrátane úplného vysvetlenia). Ak majú vývozné úvery výrazný väčšinový podiel na financovaní vývozu do krajiny OECD s vysokými príjmami, je nutné požiadať o výnimku. Európa je celosvetovo najväčším trhom železničných produktov a má najvyššiu koncentráciu odvetvia železničného vybavenia.

EÚ je takisto hnacou silou dvoch navýšení **sektorového dohovoru o vývozných úveroch na projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a zmierňovania zmeny klímy z roku 2012**. Sektorové navýšenia, o ktorých sa v súčasnosti rokuje, sa týkajú projektov pre prispôsobovanie sa klimatickým zmenám a inteligentných elektrických sietí. EÚ je domovom viacerých kľúčových priemyselných aktérov v týchto oblastiach. O agende **prispôsobenia sa zmene klímy** sa diskutuje už dlhšie a v jej rámci sa dosiahol väčší pokrok ako v prípade agendy týkajúcej sa inteligentných elektrických sietí (v prípade ktorej OECD v súčasnosti vstúpila do fázy technických diskusií o základných definíciách). Zdá sa, že nie všetci účastníci majú na týchto agendách vlastný aktívny záujem.

Na poslednom stretnutí OECD týkajúcom sa vývozných úverov predložili EÚ a Kanada spoločný návrh ohľadne prispôsobenia sa zmene klímy. Delegácia USA oznámila, že sa k

⁴ Všeobecné pravidlo dohody počíta s maximálnou lehotou splatnosti 5 rokov (za určitých okolností 8,5 roka) v prípade vývozu do krajín OECD s vysokými príjmami a 10 rokov v prípade vývozu do všetkých ostatných krajín. Dohoda však obsahuje predĺženie maximálnej lehoty splatnosti pre viacero priemyselných odvetví a špecifických transakcií (najdlhšia je lehota 18 rokov v rámci sektorového dohovoru o vývozných úveroch pre jadrové elektrárne a pre určité transakcie v rámci sektorového dohovoru o vývozných úveroch na projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie, zmierňovania zmeny klímy a vodného hospodárstva).

návrhu vyjadria v zodpovedajúcom termíne. Účastníci OECD sú v zásade naďalej otvorení ďalšej práci v oblasti inteligentných sietí, bude však potrebné navrhnuť všeobecne prijateľné vymedzenie tohto pojmu, ako aj riadne zdôvodniť potrebu využívať v tejto oblasti financovanie formou vývozných úverov. Rôzne zložky týkajúce sa klimatických zmien OECD znovu prerokuje na ďalších zasadaniach venovaných vývozným úverom v roku 2014.

Strategicky významnou oblasťou je **prieskum ustanovení v rámci dohody OECD týkajúcej sa úrokových sadzieb**: súčasťou dohody sú ustanovenia o minimálnych pevných úrokových sadzbách, ktoré sa schválili v osemdesiatych rokoch 20. storočia. Účastníci v súčasnosti pracujú na ich modernizácii a snažia sa tiež do nej začleniť pravidlá vymedzujúce minimálne pohyblivé úrokové sadzby. Tento celkový prieskum spustili zmeny na bankových trhoch v období nasledujúcom po finančnej kríze, ktoré spochybnili nerušivú povahu existujúcich pravidiel. EÚ je účastníkom, ktorého systém je pravdepodobne najviac závislý od komerčných bánk, a preto by mala pri rokovaniach zohrávať kľúčovú úlohu.

Zatiaľ čo niekoľko ďalších účastníkov zatiaľ nezaujalo oficiálne stanovisko, Komisii sa podarilo získať konsenzus členských štátov v súvislosti so **štyrmi hlavnými zásadami** v oblasti preskúmania úrokových sadzieb:

1. Ďalšia harmonizácia postupov pre vývozné úvery týkajúce sa výberu a fixácie pevných úrokových sadzieb.
2. Predvídateľnosť, ktorá je v súčasnosti v dohode nedeliteľnou súčasťou systému pevných sadzieb, by mala byť zachovaná, ale mala by byť adekvátnejšie ohodnotená.
3. Základná konštrukcia systému pevných úrokových sadzieb by sa mala zachovať v záujme udržania súladu so zásadou „bezpečného prístavu“ z Dohody o dotáciách a vyrovnávacích opatreniach, ale marža pripočítavaná k základnej sadzbe (v súčasnosti pevný počet bázičných bodov) by mala viac zohľadňovať úroveň sadzieb účtovaných obchodnými bankami.
4. Do dohody OECD by sa mali zahrnúť plávajúce sadzby.

Na základe týchto zásad teraz Komisia pracuje na významnejšom návrhu, ktorý by EÚ mohla predložiť v OECD neskôr v roku 2014.

Lietadlá sú z obchodného hľadiska tradične najvýznamnejším sektorom vývozných úverov. V poslednom čas však nedošlo k žiadnemu významnejšiemu novému vývoju. Pokračuje vykonávanie sektorového dohovoru o vývozných úveroch na civilné lietadlá z roku 2011 (formálne je revízia naplánovaná na rok 2015).

Komisia bude Európsky parlament náležite informovať o novom vývoji.